

Використана література:

1. Касішчук В. Д. Чорниця – високоефективна лікувально-профілактична сировина. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2014. № 24. С. 40–44.
2. Ковальчук С. В. Маркетингові цифрові технології у дослідженні споживачів органічної продукції. *Одеський національний політехнічний університет*. 2017. С. 34–51.
3. Уланчук В. С. Споживчий ринок плодоягідної продукції: стан та перспективи розвитку. *Вісник економічної науки України*. 2011. С. 156–161.
4. Хомич Г. П. Вплив умов вирощування на якісні показники ягід чорниці та продуктів її переробки. *Біопроцеси, біотехнологія харчової продукції*, БАР. 2010. С. 40–43.
5. Хомич Г. П. Вплив процесу заморожування на біологічну цінність ягід чорниці в процесі зберігання. ХДУХТ, Харків. 2011. С. 342–348.
6. Червоненко Н. М. Аналіз лікарських рослин, які застосовуються в комплексній терапії цукрового діабету за основними діючими речовинами. *Zbior artykulow naukowych*, Lyblin. 2016. С. 66–69.
7. Шерстюк С. В. Особливості формування та розвитку маркетингової стратегії плодоягідної продукції. *Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького*. 2012. С. 361–367.
8. Яненко Я. В. Інновації як основа для успішної реклами товарів і послуг. *Науковий журнал Інституту журналістики і міжнародних відносин Київського національного університету культури і мистецтв*. 2014. С. 325–328.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ СОЛОДКОЇ КУКУРУДЗИ

Пожидаєва І. С.

студентка 2 курсу спеціальності «Маркетинг»

Таврійський державний агротехнологічний університет

У всьому світі і в Україні кукурудза є стратегічно важливою сільськогосподарською культурою продовольчого, кормового і біоенергетичного значення. Виробництво кукурудзи концентрується в розвинених країнах, проте існують багато інших країн, що розвиваються, не в змозі вирішити свої зернові проблеми, тому вони змушені йти на масштабний імпорт цього зерна. Внаслідок цього росте світова торгівля кукурудзою та її виробництво. Упродовж останніх років Україна змогла зміцнити свої позиції на міжнародному аграрному ринку та впевнено перебуває в світовій десятці виробників зерна. При цьому їй вдалося вийти до трійки лідерів з експорту зерна, поступаючись лише США та Європейському Союзу. На сьогодні можна сказати, що основними поставками українського агросектору на світові ринки є пшениця, кукурудза і ячмінь, які у сумі складають майже $\frac{3}{4}$ всього зернового експорту України.

Проблемою нішевого маркетингу займались ~~Зинченко~~ Т.Б. [9], Бачало І.Б. [2], Коноваленко А.С. [1], Коваленко О.В. [5], Куліш Т.В. [6], Легеца Д.Г. [1], Орленко О.В. [8], Чухрай Н.І. [9]. ~~Більшість~~ робіт присвячена інноваційним товарам у продовольчій галузі. ~~Питання~~ розширення ринку зернових культур та їх використання у різних галузях ~~піднімались~~ у роботах Кваші С.М. [3], Тимофієва Г.С. [4] та Маслак О.М. [7] та інших.

Метою роботи є обґрунтування використання різних маркетингових інструментів при збуті кукурудзи як зернової культури. Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти маркетингу кукурудзи на зерновому ринку. Об'єктом дослідження є процес формування інноваційного ринку зернової культури в Україні. Для досягнення поставленої мети були сформувані наступні завдання: проаналізувати умови виробництва кукурудзи за останні 7 років, встановити тенденцію виробництва кукурудзи на ринку України, встановити особливості використання трав у різних галузях народного господарства, розкрити особливості сучасних маркетингових засобів на ринку кукурудзи, запропонувати інноваційні маркетингові інструменти з метою збільшення пропозиції кукурудзи на ринку України.

У роботі використано економіко-статистичний метод вирівнювання рядів динаміки з метою обґрунтування тенденції розвитку ринку кукурудзи. За допомогою методу структурного аналізу проведено дослідження співвідношення експорту та імпорту продукції.

Кукурудза стала королевою полів не лише для республік колишнього СРСР, де її так назвали, а ще й для всього світу. Вона змогла витіснити пшеницю з першого місця із часткою 42% і стала лідером зернового балансу планети. Це свідчить про те, що вона диктує свої умови на глобальному ринку зерна. Наприклад, в Україні кукурудза є основною фуражною культурою у світі. Упродовж останніх років обсяги виробництва кукурудзи постійно зростають, адже дана зернова культура вважається одним із кращих видів зерна для виробництва кормів у тваринництві та необхідною сировиною для виробництва біоетанолу. Окрім того, кукурудза є лідером серед світового виробництва, щодо зернової групи культур. За даними Міністерства сільського господарства США, у 2016-2017 МР світове виробництво кукурудзи досягло 1 075 млн т, що перевищує показник минулорічного сезону більше ніж на 11% та встановлює новий рекорд у світі. Щорічно обсяги виробництва кукурудзи збільшуються, проте слід відзначити, що її споживання зростає також.

В наступній табл. 1 розглянемо динаміку виробництва кукурудзи в Україні 2011–2017 рр.:

Проводячи аналіз вищенаведені дані таблиці 1, можна зробити висновок, що з 2011 по 2012 рік загальний обсяг виробництва кукурудзи спав на 1876600 т, проте вже в наступному 2013 році показник зріс до 20961300 т, що є найбільшим показником за 7 звітних років. З 2014 по 2017 роки спостерігався як спад обсягу виробництва, як, наприклад, у 2015 – 23327570 т, так і його зростання, що можна побачити у 2016 році – 28074610 т. Якщо порівнювати 2017 рік з 2011, то обсяг загалом зріс на

1830850 т, що є позитивною ознакою щодо виробництва. Стосовно темпу приросту обсягів виробництва, то найбільший його показник був у 2012 році (23,37105%), а найменший у 2015 році (-11,7444%). Площі, відведені для вирощування кукурудзи в Україні, не мають однозначної тенденції щодо збільшення або зменшення, проте з 2011 по 2013 рік спостерігається стрімке зростання показника, а саме на 1283200 га, через 2 роки показник сягав 4083500 га, що на 397200 га менше ніж у 2017 році. Слід відзначити, що урожайність даної зернової культури зменшилась з 64446,0 ц/га у 2011 році до 55056,0 ц/га у 2017 році. Пік урожайності припав на 2016 рік – 66024,0 ц/га, а її мінімум був у 2012 році – 47946,0 ц/га.

Таблиця 1

Динаміка виробництва солодкої кукурудзи в Україні з 2011 по 2017 рр.

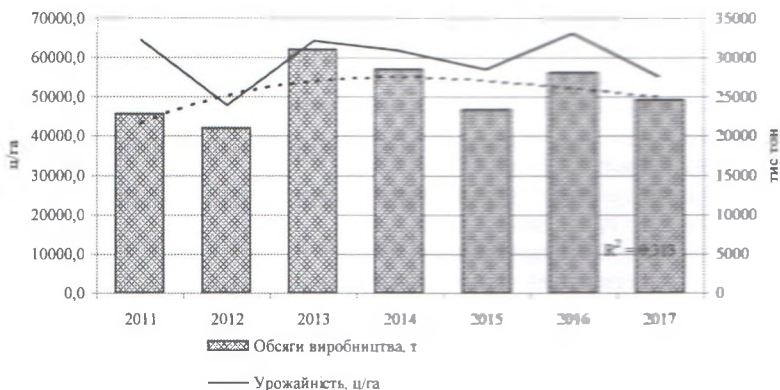
Показник	Рік						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Зібрана площа, га	3543700	4371900	4826900	4626900	4083500	4252200	4480700
Обсяги виробництва, тис тон	22837,8	20961,1	30949,5	28496,8	23327,6	28074,6	24668,7
Урожайність, ц/га	64446,0	47946,0	64119,0	61589,0	57126,0	66024,0	55056,0
Темп росту обсягів виробництва, %	x	123,37	110,40	95,85	88,25	104,13	105,37
Темп приросту обсягів виробництва, %	x	23,37	10,40	-4,14	-11,74	4,13	5,37

Джерело: розраховано автором на основі даних fao.org/faostat/en/

На рис. 1 зображена тенденція, щодо зміни обсягів виробництва солодкої кукурудзи з 2011 року по 2017 рік.

Виходячи з аналізу рис. 1 можна зробити висновок, що з 2011 по 2017 рік не спостерігаються однакові зміни, щодо урожайності. Наприклад, з 2011 року по 2012 рік урожайність спала на 16500 ц/га, а вже в наступному році зросла до 64119 ц/га, при цьому кожного наступного року показники мали або спад, або підйом. Лише з 2013 року по 2015 рік залишається незмінною тенденція спаду урожайності, а саме з 57126 ц/га у 2013 році до 57126 ц/га у 2015 році. Стосовно обсягів виробництва, то в них також немає однозначного рішення, щодо спаду або зростання. У 2013 році можна простежити зростання обсягів на 8111650 т порівняно з 2011 роком. Показник цього року є найбільшим протягом звітних років, проте протягом наступних років він мав негативну тенденцію до спаду, про що свідчить зменшення обсягів виробництва з 30949550 т у 2013 році до 24668750 т у 2017 році. Рівень достовірності прогнозованих результатів не є стовідсотковим.

Таблиця 2 надає результати зовнішньої торгівлі України кукурудзою з 2011 по 2016 рр.

Рис. 1. Виробництво солодої кукурудзи в Україні, 2011-2017 рр.

Джерело: Розраховано автором на основі даних faostat.fao.org

Таблиця 2

Баланс експорту та імпорту солодкої кукурудзи за 2011-2016 рр.

Показник	Рік					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Обсяг експорту, тон	7806319	15630889	16729468	17556531	19048697	11014540
Вартість експорту, тис дол	1982725	3892991	3833302	3350704	3002493	1824327
Ціна експорту, дол./кг	0,25	0,25	0,23	0,19	0,16	0,17
Обсяг імпорту, тон	45830	49177	49559	54948	26403	34533
Вартість імпорту, тис дол	166988	204229	255110	313286	107507	117093
Ціна імпорту, дол./ц	3,64	4,15	5,15	5,70	4,07	3,39
Коефіцієнт експорт/імпорт (за обсягом), од	170,3	317,8	337,6	319,5	721,5	319,0

Джерело: розраховано автором на основі даних faostat.fao.org/

Таблиця 2 дозволяє зробити висновок, що за наведених статистичних даних з 2011 по 2016 р.р. найбільший об'єм експорту припадає на 2015 рік – 19048697 тон, при цьому ціна становила 0,16 дол./кг. Загалом за 6 звітних років ціна експорту коливається від 0,16 до 0,25 дол./кг. Максимальний імпорт був у 2014 році, коли його обсяг досягав 54948 тон. Ціни імпорту з 2011 по 2016 роки мали найбільший показник у 2013 році – 5,15 дол./ц, найменший у 2016 році – 3,39 дол./кг. Слід відзначити, що протягом 6 років обсяг експорту кукурудзи значно перевищує обсяг імпорту, що найбільше відзначилося у 2015 році, де експорт у 721,5 разів більше за імпорт.

За останні десятиліття ринок кукурудзи став одним із найбільш важливих та досить вагомих сегментів вітчизняної агропродовольчої системи. Вона займає вагомe місце як драйвер розвитку стратегічних видів продукції серед інших сільськогосподарських культур, що безпосередньо формує експортний потенціал аграрної галузі країни та є основою забезпечення її продовольчої і економічної безпеки [12].

Кукурудза є одна з найбільш продуктивних злакових культур універсального призначення, яка вирощується для продовольчого, кормового і технічного призначення. Широко використовується кукурудзяне борошно у кондитерській промисловості – для виготовлення різноманітних бісквітів, печива, запіканок. Із зерна виробляють харчові пластівці, крупу та інші продукти [11].

Також, зерно кукурудзи є сировиною для виробництва спирту, глюкози та крохмалю. Із зародків кукурудзи виробляють олію, що має лікувальні властивості. Із стебел і обгорток качанів виготовляють папір, клей, фарби, штучну смолу тощо [10].

Окрім того, існують кукурудзяни лабіринти, що стали популярними туристичними заходами у Північній Америці і поступово з'являються у нас в Україні. Це є способом для ферм створити власний туристичний дохід. Багато з них мають художні форми, або, наприклад, мають шлях який йде навколо всього малюнка та закінчується в середині або на виході поля [13].

Використана література:

1. Dunn J., Brunner T., Legeza D., Konovalenko A, Demchuk O.. Factors of the marketing macro system effecting children's food production. *Економічний часопис ХХІ*. 2018. № 170 (3-4). С. 49–56.
2. Бачало І. Б. Методологічні підходи до аналізу виводу товарів та послуг на нові ринки. *Науковий вісник УжНУ*. Ужгород, 2017. С. 16–21.
3. Кваша С. М., Власов В. І., Кривенко Н. В. Експорт та імпорт продукції. Київ. ННЦ ІАЕ. 2013. – 80 с/.
4. Тимофієва Г. С. Світовий ринок аграрної продукції: особливості участі України. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету*. 2014. № 1. С. 56-61.
5. Коваленко О. В. Ефективність впровадження інноваційної продукції на нішевих продовольчих ринках. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 8. С. 26–29.
6. Куліш Т. В. Практичні аспекти маркетингових досліджень інноваційної діяльності підприємств. Київ: ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», 2015. С. 257–262.
7. Маслак О. М. Ефективне виробництво-2017 [Електронний ресурс] Агробізнес сьогодні. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.agro-business.com.ua/ekonomichni-gektar/7167-efektyvnyyrobnytstvo-2017.html>.
8. Орленко О. В. Нішеві культури: нові можливості АПК України. О. В. Орленко. Львів. Леф. 2013. Ч. 2. С. 53–56.